

σθανόμενος ὅτι θὰ καθίστατο γελοῖος παρδίδων εἰς ἄλλον τὸν θησαυρὸν, ὃν ἀνεκάλυψε, σιωπᾷ.

* *

Ὁ Ἀγγλος νομίζων ἐξ ἄλλου μέρους ὅτι ἐνεπαίχθη, προσκαλεῖ τὸν Ἀμερικανὸν εἰς μονομαχίαν, ἧς ὄπλον ἔσεται ὁ ἠλεκτρισμός.

Ὁ Ἀμερικανὸς προτείνει τοὺς ὅρους τῆς μονομαχίας· ὁ κληρὸς εὐνοεῖ αὐτόν. Ὁ Ἀγγλος ἀπαθῶς θέτει τὸν βραχίονα ἐπὶ τῆς Λουγδουνικῆς Λαγίνου ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνῶ ὁ ἀντίπαλός του ἐξ Ἀμερικῆς διευθύνει μεγάλην ποσότητα ἠλεκτρισμοῦ· ὁ ἠλεκτρικὸς σπινθήρ εἶναι κεραυνός· ὁ Ἀγγλος ἔπεσε κεραυνόπληκτος.

* *

Παρ' ἡμῖν τοῖς Ἕλλησι ἡ διὰ τοῦ ξίφους καὶ τοῦ πιστολίου μονομαχία δὲν εἰσῆχθη εὐτυχῶς.

Συνέβησαν τινὲς ὁμῶς καὶ ἐν Ἑλλάδι· ἀλλ' εἶναι ὥς οἱ κομῆται, οὓς τινὰς δὲν ἀποκαλοῦμεν ἀστέρας.

Ἐκτὸς τούτου ἐγένοντο ὑπὸ μόνων σχεδὸν τῶν παρ' ἡμῖν ἐπισκεφθέντων τὴν κώ-
 ρωπην καὶ πιθηκίζόντων.

* *

Ἡ μονομαχία παρ' ἡμῖν περιωρίσθη εἰς τὸ ξυλοκόπημα.

Ὁ προσβληθεὶς ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ προσβαλόντος, ὅστις ἀμύνεται· εἰς ἐκ τῶν μονομάχων τούτων ἡττᾶται, ἔχων ἢ τὴν κεφαλὴν ὀλίγον τεθραυσμένην ἢ τὴν ῥίνα.

Συνεχέστερον τὴν παθαίνουνσιν οἱ σατυρογράφοι καὶ λιβελογράφοι.

* *

Πρὸ τινος ὁ Δ. . . . μνηστὸς φθισικῆς τινος νέας ἐπέπεσε κατὰ τοῦ ἱατροῦ αὐτῆς. Τὸν ἐξυλοκόπησε καὶ ἐξεδικήθη διὰ τὸν θάνατον τῆς μνηστῆς του.

Ὁ ἱατρὸς δὲν εἶχε κατορθώσει τὴνθε-
 ραπείαν αὐτῆς ἐκ τῆς φθίσεως.

* *

Ἀλλὰ καὶ αἱ πολιτικαὶ ἔριδες ἔδωκαν πολλάκις ἀφορμὴν εἰς ξυλοκοπήματα.

Τὸ ξυλοκόπημα ἀπὸ τῶν ἀγυῶν πολ-
 λάκις μετη-έχθη καὶ εἰς τὸν βουλευτικὸν περιβόλον.

Ἡ Βουλὴ ὑπῆρξε πολλάκις τὸ στάδιον

τῶν μονομάχων τούτων, ἀλλ' ἡ τάξις πάν-
 τοτε ταχέως ἐπανήρχετο ἐν αὐτῇ.

* *

*

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέλος.

Θὰ εὐχνηθῶμεν μόνον τοῦλάχιστον νὰ πε-
 ριορισθῶμεν ἐν Ἑλλάδι εἰς τὰ ξυλοκοπή-
 ματα, καὶ οὐδέποτε νὰ παραδεχθῶμεν τὸν
 ἄτοπον τοῦτον καὶ ὀλέθριον θεσμόν τῆς με-
 νομαχίας, περὶ οὗ σχεδὸν εἰρωνικῶς καὶ εἰς
 πολλὰ μέρη ἀκόμη τῆς Ἑσπερίας ἤρξαντο νὰ
 ὁμιλῶσιν.

Ἡ εἰρωνεία φέρει τὴν ἀπογοήτευσιν.

ΒΙΑΣ.

ΤΟ ΧΡΥΣΙΟΝ.

I.

Ἐφ' ἡ ἐπ' ἐσχάτων φοβερὰ εἰς τὰ πρό-
 θυρα τῶν Παρισίων γενομένη δολοφονία
 καθ' ἀπάσης τῆς οἰκογενείας Κίγκ, συνε-
 τάραιτε τὴν Γαλλίαν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον,
 ὅλοι δ' ἀνέπνευσαν ἄτμενοι καὶ πρὸς τιμὴν
 τῆς ἀνθρωπότητος ἀνεκήρυξαν ἐνθουσιῶδεις
 μόλις ἔμαθον ὅτι οὐδαμῶς ἐνείχοντο εἰς τὴν
 δολοφονίαν ταύτην ὁ πατήρ ἢ ὁ υἱός, τὸ
 ἀποτρόπαιον τοῦτο κακούργημα προῦκάλει
 ἅμα, ἐν Γαλλίᾳ ἰδίως, μακροτάτας μελέτας
 καὶ κρίσεις ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς τοῦ λαοῦ ἀ-
 νατροφῆς. Εἰς ἐν τῶν τελευταίων φύλλων
 τοῦ παρισινοῦ Χρόνου ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ ἐ-
 γράφοντο σὺν ἄλλοις ταῦτα: «Οἱ συνδυα-
 σμοὶ τῆς κακουργίης σπανίως ἐφθασαν εἰς
 βαθμὸν τοιοῦτον, ἐκτὸς παρὰ τοῖς μυθιστο-
 ριογράφοις τοῦ ἐγκλήματος. Πρέπει δὲ νὰ
 ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ
 μὴ ἀποδώσῃ τις τὴν φρικώδη σύλληψιν τῆς
 σκληρᾶς αὐτῆς πράξεως εἰς τὸ ἀποτέλεσμα
 τῶν μᾶλλον διεφθαρμένων ἀναγνώσεων ἐπὶ
 κεφαλῆς ἐχούσης ἤδη τὴν πρὸς τοῦτο ῥο-
 πήν. Ἡ δημοτικὴ ἡμῶν φιλολογία εἶναι
 δυστυχῶς κατὰ μέγα μέρος, μάλιστα κατὰ
 πολλῶ μείζονας ἀναλογίας ἢ ἀλλαχοῦ, φι-
 λολογία τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς λαιμητό-

μου. Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀληθείας ταύτης δυνάμεθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν μαρτυρίαν συγγραφέως, ὅστις καλλιεργήσας αὐτὸς οὗτος τὸ εἶδος τοῦτο, ὁμολογεῖ εἰς τὸ Figaro τὸ σφάλμα του: «Ἡμεῖς οἱ μυθιστοριογράφοι τῶν κακουργιοδικείων, λέγει ὁ Κ. Κωβέν, οἱ ἐκπαιητικίσαντες τοὺς δολοφόνους καὶ διαφρημίσαντες τοὺς λαιμοτομηθέντας, εἴμεθα κατὰ μέγα μέρος ἐνδοχὸι τῆς ἀπαισίας ἐπιδημίας τῶν αἱματηρῶν ἐγκλημάτων, ἥτις καταθλίβει καὶ ἀτιμάζει τὴν γῆν ἡμῶν. Διὰ τὴν τοῦ κοινοῦ νοοῦ ταύτην ἐλεεινὴν ἀποπλάνησιν ἀπὸ τῆς φυσικῆς εὐθύτητος, τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ δικαίου, ὥς μεμφώμεθα ἐπίσης, «θέλω ἐπαναλαμβάνη αὐτὸ μέχρι κόρου, τὴν νόθευσιν καὶ οἰκτρῶς ὦνητὴν μανίαν τοῦ νὰ καθιστάμεθα οἱ Ὀμηροὶ τῶν Ἀχιλλέων τοῦ ἐγχειριδίου καὶ τῶν Ἑλενῶν τῆς δηλητηριάσεως, νὰ ἐφευρίσκωμεν δὲ τοιοῦτους ἥρωας ὅταν ἡ ἀποτρόπαιος ἀλήθεια χορηγῇ οὐχὶ ἀρκούντως ἐνδιαφέροντας εἰς τὴν νοσοῦσαν ἡμῶν φαντασίαν...»

Εὐτυχῶς ἐν Ἑλλάδι ἡ τῶν μυθιστοριῶν φιλία καὶ συναναστροφὴ περιστραφεῖσα εἰς τὴν μᾶλλον ἐγγράμματον καὶ πῶς διευρωπαϊσμένην μερίδα τῆς κοινωνίας ἡμῶν, μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον, ἀδυνατεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ φέρῃ τὰ οἰκτρὰ παρὰ τῷ λαῷ ἀποτελέσματα ὡς ἐν Γαλλίᾳ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν φιλάνθρωπον καὶ γενναϊόφρονα ταύτην ὁμολογίαν τοῦ Κ. Κωβέν, βαθύτερον, ἐφέρει καὶ ὑπαναφαίνεται εἰς τὰς χειροτέρας τῶν κακουργιῶν, ὡς μυστῶν τούτων ἐλατήριον, τὸ χρυσίον, ὅπερ ὤθησεν καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ φοβερᾷ δολοφονίᾳ τὸν αὐτουργὸν αὐτῆς Τρόπμαν, τὸ χρυσίον, ὁ μοιραῖος οὗτος βωμὸς τοῦ νεωτάτου κυρίως ἤδη πολιτισμοῦ, βωμὸς ἐπάνω τοῦ ὁποίου θύει ἡ κόρη τὴν ζώην της, ἡ καρδιά τῆς συνειδήσιν, ἡ ἀρετὴ τὴν ζωὴν αὐτῆς — ὁ ἄνθρωπος τὸν ἄνθρωπον. — Ὁ προῖων χρόνος καὶ ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω τοῦ καλουμένου πολιτισμοῦ πρόοδος ἐν Κύρῳ πη ἐξαμαυροῖ καὶ ἀφανίζει ἢ ἐπικυροῖ τὰ φιλέρημα δόγματα τοῦ Ρουσσῶ;

II.

Ὑπάρχουσιν ἀλήθειαι ἐν τῇ φύσει, ἐν τῇ

ἱστορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, περιπέτειαι, μεταλλαγαί, συνδυασμοί, ἐκτρώσεις, παραπλανήσεις, ἄδυστοι ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ὅς οὐδ' ἡ μεγαλοφυεστέρᾳ ποιητοῦ φαντασίᾳ ἡδύνατο οὐ πῶς νὰ συλλάβῃ καὶ ἀπεικονίσῃ, ὡς συμβαίνουσι δύσεις τοῦ ἡλίου ὥς μάτην θὰ προσεπάθει ν' ἀπομιμηθῇ καὶ ἂν ὁ σύμπας ἐπυρπολεῖτο ἐπὶ τούτῳ κόσμῳ. — Τὰ ἐπόμενα εἶναι μία τῶν μᾶλλον νωπῶν καὶ ἀληθεστάτων σκηνῶν, ὥς ὑπαγορεύει ἀμείλικτος εἰμαρμένη, τελεσιουργεῖ δὲ ὁ ἀτελής καὶ δύστηνος ἄνθρωπος, δύστηνος καὶ ἀτελής αἰωνίως, ἐνόσω καὶ ἔχῃ τὰ δύο πλεονάζοντα ταῦτα σκότη: βλακείαν εἰς τὴν διάνοιαν, πάθη εἰς τὴν ψυχὴν.

Πρὸ δέκα καὶ τεσσάρων περίπου ἐτῶν, ἐν τινὶ τῆς Ἑρμιονίδος πολίχνῃ, υἱὸς πτωχῆς οἰκογενείας, ναύτης πτωχοτέρου πλοικίου, ἀλλὰ θρασυ καὶ προπετὲς μεϊράκιον, ἀποχαιρετίσαν τοὺς γονεῖς ἐρρίφθη εἰς τῆς τύχης τὰ κύματα ζητοῦν εἰς τὴν ξένην μοῖραν εὐδαίμονα. Αἱ εὐλογίαι τῶν γονέων του, τὰ φιλήματα τῆς μόνης του ἀδελφῆς, ὀλίγιστα εἰς τὸ θάλακιον κερμάτια, ἦσαν τὰ μόνα ἐφόδια τοῦ νέου ἀποδημητοῦ.

Ἦρκει τὸ πρῶτον ἵνα θεμελιώσῃ οἶκον.

Ὁ εὐτολμος ναύτης ἀπὸ πλοίου εἰς πλοῖον, ἀπὸ γῆς εἰς γῆν, εὐρέθη ἐν τέλει εἰς τὰς Ἰνδίας. Ἡ εἰς Θεὸν πίστις ἐμπνέουσα τὴν ἐλπίδα, ἡ καρτερία ἐπιστεφομένη διὰ τῆς νίκης, ἔσωζον καὶ προῆγον μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν ἀκάματον ἐργάτην. Προσελήφθη ἐπιστάτης εἰς ἐμπορικὸν τινα οἶκον τῆς Καλκούτης.

Τὰ πρῶτα ἔτη ἡ πατρικὴ αὐτοῦ οἰκογένεια ἐλάμβανε γράμματά του ἐνίοτε, παλάκις μικρὰς διὰ τοῦ Λονδίνου χρηματικὰς ἀποστολάς, ἄλλα δωρήματα. Οὕτως μετὰ τινα χρόνον ἔμαθεν ἐν Καλκούτῃ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς του ἐν τῇ πατρίδι. Ἔστειλεν ἐπὶ ταύτῃ χαρμόσυνον καὶ πλήρη εὐχῶν καὶ χαρίτων ἐπιστολήν, ἐπιστολήν τελευταίαν.

Ἐπῆλθε σιγῇ.

Ἡ στερὰ γῆ ἔχει πλειότερα τῆς θαλάσσης κύματα. Νέαι τοῦ παλαιοῦ ναύτου τύχαι, ἐμπορικαὶ περιπέτειαι κατέκλιναν καὶ οἶονεῖ ἐστόμωσαν τὸν φιλάδελφον καὶ εὐχαριν υἱόν. Ἦτο ἀσθενὴς, ἐγένετο πένης, με-

τέβη ἀλλαχοῦ, μακρότερον; Τίς οἶδε!—Τὰ ξένα εἶναι ἔρημα καὶ μαῦρα πάντοτε. Εἰς τὰς ἀποὰς καὶ τὴν καρδίαν τῆς μητρὸς ὁμιλοῦσι πάντοτε ὑπόπτως, πεινίμως, δυσοιώνως, περιδείλως, λυπηρῶς. Τάχα θερμαίνουσι τὸν ἀπόντα υἱὸν φιλόστοργοι φροντίδες, ἂν ἴσως ἀσθενῇ; Φθάνει γράμμα τι πρὶν ἀνοιγῇ, τάχα ἐγκλείει χαρὰς ἢ δάκρυα; Ἀλλ' ὅτι ὧδε πικρότατον, παρῆλθεν ἤδη ἓν ἔτος, καὶ οὐδεμία ἐτι ἐπιστολή.

Μὲ τὴν ζωὴν τῶν γερόντων γονέων ἐσβύνετο καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπανίδωσι τὸν πεφιλημένον υἱόν. Ἐκ τύχης, ἀπὸ τὴν φωνὴν τῶν ὁδῶν, ἀπὸ τινος ἐκείθεν προσελθόντος ἑλλήνος ναύτου, ἔμαθον ὅτι ὁ γενναῖος υἱὸς οὐδαμοῦ τῆς γῆς πλέον φαίνεται. Ἐχάθη.

Δηλαδή ἀπέθανεν. Ἡ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῇ ξένῃ σιωπῇ καὶ ἀφάνειᾳ εἶναι θάνατος. Οἱ γονεῖς περιεβλήθησαν πένθος, ἡ μήτηρ διέσχισεν, ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀποδυρομένη, τὴν μορφήν διὰ τῶν ὀνύχων, τὸ πρῶτον τεχθὲν παιδίον τῆς ἀδελφῆς, τυχὸν ἄρρεν, ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλιπόντος ἀδελφοῦ. Οὕτω καὶν διαιωνίζετο καὶ ἡγιαζετο ἡ μνήμη του.

Πολλάκις εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ὁπότε τὸ βαρὺ ἄλγος ἐπὶ τῷ πρώτῳ τοῦ θανάτου ἀκούσματι παρῆλθε, πολλάκις καθήμενοι περὶ τὴν ἐστίαν οἱ γονεῖς, ἡ ἀδελφή, ὁ νέος αὐτῆς σύζυγος, ἀνεπόλησαν καὶ εὐχῆθισαν καὶ ἐφαντάσθησαν τὸν ἀπόντα υἱὸν ἐτι ζῶντα εἰς γωνίαν τινὰ τῆς γῆς, πλουτοῦντα ἐν αὐτῇ πιθανῶς, ἐνθυμούμενον καὶ συνομιλοῦντα περὶ τῆς πατρικῆς του οἰκογενείας πάντοτε, μίαν ἡμέραν τέλος ἐπαναστρέφοντα εἰς τὴν γεννέθλιον γῆν καὶ τὴν πατρῴαν ἐστίαν μὲ μακρὰν γενειάδα καὶ μακροτέραν χρυσιούχον ζώνην. Τότε, εἰς τὰς γλυκείας καὶ πικροτάτας συνομιλίας ταύτας «Νὰ δώσῃ ὁ Θεός!» ἐπανέλεγον τῆς μητρὸς τὰ ὑποτρέμοντα χεῖλη, ὡγραφίοντο οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀδελφῆς, ἐπιπτεν ἐπὶ τὸ στῆθος ἡ κεφαλὴ τοῦ γέροντος πατρὸς βαρεῖα καὶ ἄφωνος.

Οἴμοι! Παρῆλθεν ἐτι ἓν ἔτος, ἀλλ' οὐδεμία ποτὲ ἐπιστολή, οὐδεμία εἰδήσις, οὐδὲν ζωῆς τεκμήριον, οὐδὲν τοῦ ὀνόματός του ἀκουσμα, οὐδαμοῦ. Βεβαίως εἶχεν ἀποθάνῃ. Ἡ φύσις μεγαλοῦργός καὶ παρή-

γορος περικαλύπτει διὰ κόνης τὰ ὀπίσθια τῶν κεκοιμημένων, διὰ λήθης τὴν καρδίαν τῶν ἐπιζώντων. Ὁ πεφιλημένος υἱός, ὁ παλαιὸς ναύτης, ὁ ἐν τῇ ξένῃ ἔμπορος, ὁ ἐπὶ μακρὸν ἀφανῆς καὶ σιωπήσας ἄνθρωπος, ἐλησμοιήθη.

Μόνη ἡ ἀδελφή ἤλπιζεν ἔτι· ἴσως τὸ αὐτὸ τοῦ υἱοῦ τῆς ὀνομα ἔφερε πλειότερον εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς τὸν ἀδελφόν, ἴσως ἤλπιζεν ἔτι αὕτη μόνη, διότι ἡ νεότης εἶναι ζωὴ, δηλονότι ἐλπίς.

III.

Συνεπληροῦντο δέκα καὶ τέσσαρα ἔτη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπῆλθε τῆς Ἑρμιονίδος ὁ παλαιὸς ναύτης, ὅτε ἡμέραν τινὰ, περὶ τὴν δελφίνην, ἄνθρωπος τις, εὐτελῶς ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐνδεδυμένος, ἀπιδιβάζετο ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς· ἐκάθισεν εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν καφενεῖον, ἔλαβεν ἡρέμα ποτόν τι, προσεκάλεσεν ἡπίως γνωστόν του γέροντα, ἠρώτησεν ἐπιπολαίως περὶ τινων ἄλλων, εἶτα περὶ τῶν συγγενῶν του. Ὁ γέρων οὐδὲν ὑπονοῶν, μηδαμῶς ἀναγνωρίζων τὸν παλαιὸν νεανίαν, ὡμολόγησεν ὅτι ζῶσιν οἱ γονεῖς καὶ ἡ κόρη περὶ ὧν ἠρώτα, ἀλλὰ μόνη καὶ βαρυτάτῃ αὐτῶν δυσμοιρία ἦτον ἄλλοτε ἢ εἰς τὰ ξένα ἀπώλεια τοῦ υἱοῦ των. Ὁ ξένος ἐκ τινων ἄλλων λόγων ἐνόησε τὴν κατοικίαν τῆς ἀδελφῆς, καὶ πληρώσας τὸ ποτόν του καὶ τὸ τοῦ γέροντος, διηλυθύνθη βραδεὶ βήματι εἰς τὸν ὑπονοηθέντα οἶκον.

Ἐκτύπησε τὴν θύραν. Ἡ ἀδελφή προσέδραμεν. Εἶχε τὸ πρόσωπον ἱλαρὸν, ἐπὶ τοὺς μαστοὺς ἐκράτει εὐτραφὲς νήπιον. Ὁ ξένος ὑπόδακρυς ἐμειδίασεν. Ἀλλὰ καταστείλας ἑαυτὸν καὶ τ' αὐστηρὰ τοῦ τόπου ἤθη γνωρίζων, χωρὶς νὰ προχωρήσῃ ἔνδον, ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς θύρας καὶ εἶπεν: «Ἔχετε καμμίαν εἰδήσιν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σας;— «Τίνος ἀδελφοῦ; ἀπήντησεν ἡ νεαρά γυνή.— «Αἶ! τοῦ ἐνός καὶ μόνοι!— «Θεέ μου! ὑπέλαβεν αὕτη, ἐκεῖνος ἀπέθανεν εἰς τὰ ἔρημα τὰ ξένα! Ὁ Θεός νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του!»

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς γυναικὸς ἐθολώθησαν. Ὁ ξένος ἐπανελάβεν: «Ὁ Θεός ἀναπαύει τῶν ἀποθαμμένων τὰς ψυχὰς εἰς τὸν οὐρανόν».

τῶν ζωντανῶν ὁμῶς ἀναπαύει τὰ σώματα εἰς τὴν πατρίδα! — «Τί θέλεις νὰ εἶπες, ξένη;» εἶπεν ἀποροῦσα ἡ πτωχὴ γυνή. — «Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ζῇ. — «Ζῇ;» ἀνεφώνησεν ἡ ταλαίπωρος, ζῇ; — «Μὴν ἔχωμεν γράμματά του;»

Καὶ ἄμα λυομένη εἰς δάκρυα, προσεκάλει τὸν ξένον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πτωχὸν οἰκίσκον αὐτῆς. Ὁ ξένος ἀπεδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ εἰσῆλθεν. «Ἐχετε, εἶπε, καὶ τι πλεϊότερον ἀπὸ γράμματά — «Ἄ, πλεϊότερον, ὅχι· ἀρκεῖ τοῦτο! Εὐλογημένος ὁ Θεός!» Καὶ ἀπέμασσε τὰ ἀναβλύζοντα δάκρυα.

Ὁ ξένος ἐπανελάβεν: «Ἐχετε καὶ τι πλεϊότερον. Ἐρχεται ὁ ἴδιος! — «Αὐτός, ἐδῶ; Ὁ Λεωνίδας; Εἶναι πλίσσιον; Ποῦ; Μὴ μᾶς ἐμπαίζετε!» Τὸ χεῖλος τοῦ ξένου ὑπέτρεμεν, ἀλλ' ἡ γενναία καρδιά ἀνθίστατο ἔτι. Ἦ νέα γυνή ἐπανελάβεν: «Ὅμιλεῖτε λοιπὸν, ἂν μᾶς λυπῆσθε! Μήπως ἦλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν; — «Πλησιέστερον. — «Εἰς τὴν Σύρον; — «Πλησιέστερον. — «Θεέ μου! εἶναι λοιπὸν ἐδῶ; — «Ἐμπρός σου!»

Καὶ μετὰ τινὰ πρῶτον τρόμον καὶ κατὰ πλῆξιν, πορφυρᾷ τὴν μορφήν ὑπὸ αἰδοῦς τινος καὶ τῆς συγκινήσεως, ἄφωνος ὑπὸ τῶν λυγμῶν, ἡ τάλαινα ἀδελφὴ ἐκρεμάσθη εἰς τοῦ ἀνδρικωτάτου ἀδελφοῦ τὸν λαιμὸν καὶ τὴν ἀνοιχθεῖσαν ἀγκάλην. Ἦτο καιρὸς νὰ στηριχθῇ ἐκεῖ, διότι ἤδη τὰ γόνατά της ὑπὸ λιποθυμίας ἐκόπτοντο.

Μετὰ τινὰ ὥραν θάλπων εἰς τὰς χεῖράς του τὰς χεῖρας τῆς ἀδελφῆς, ἐνώπιον τοῦ μικροῦ ἀνεψιοῦ καὶ τοῦ γαμβροῦ του, ὁ παλαιὸς ναύτης διηγεῖτο τὰς πλάνας του καὶ τὰς περιπετείας· ὑπὸ τὸ ἄφθονον φῶς τῆς λυχνίας διεγράφετο μορφή αὐστηρὰ καὶ ἡλιοκαῆς, κόμη μᾶλλον μακρὰ καὶ μέλαινα, ὀφθαλμοὶ βαθύς καὶ ἀπαστράπτων· τὴν αὐστηρὰν μορφήν ἐγλύκαινεν ἡδὴ διηνεκὲς καὶ φιλόφρον μειδίωμα, τὴν μέλαιναν κόμην λευκάζουσαι ὑπὲρ τοὺς κροτάφους τρίχες, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐγλύκαινον τὰ ὑπαναβλύσαντα δάκρυα· τὸ δάκρυ εἶναι ἡ ἀγία κολυμβήθρα, ὅπου τὸ στυγνότερον τῶν ὁμμάτων βαπτίζεται εἰς φίλιον καὶ πρᾶν χριστιανόν. Τάλλα ἐφαίνετο ἀντὶρ λιπόσαρ

κος μᾶλλον ἀλλὰ ῥωμαλέος, ἀναστήματος μᾶλλον ὑψηλοῦ, ὅπου ἡ εὐσταλὴς ρίς καὶ περὶ τοὺς ῥώθωνας συνεπτυγμένη, τὰ λεπτὰ χεῖλη, τὸ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὰς κινήσεις μέτρον, ἐδείκνυον τὸ καρτερικὸν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ ἀλίγυστον τῆς καρδίας τοῦ ἀνδρός. Ἀπὸ τοῦ νεαροῦ καὶ ῥοδόεντος πάλαι ναύτου, οὐδὲν ἐπ' αὐτοῦ ὑπελείπετο πλέον εἰμὴ μόνον ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὰ κύματα· αἱ ῥυτίδες.

«Ἀλλὰ, εἶπε συνάμα ὑπονοήσας καὶ καταστέλλων τὴν κίνησιν καὶ ἀνέγερσιν τῆς ἀδελφῆς του, νὰ μὴν εἰδοποιήσωμεν ἀκόμη τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Θίλω νὰ παρουσιασθῶ εἰς αὐτοὺς μετὰ χάριτος καὶ θαύματος. Ἐπειτα καὶ τὴν ὥραν τῆς νυκτὸς ταύτην δυνατόν νὰ παραχθῶσι, δυνατόν νὰ γείνω ἀφορμὴ ἀπευκταίου τινός. Ἰδοὺ πῶς σκέπτομαι· θὰ μεταβῶ ἤδη εἰς αὐτοὺς μόνος, θὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ μὲ παραχωρήσωσι δωμάτιόν τι νὰ κοιμηθῶ ὡς ξένος, θὰ προδιαθέσω αὐτοὺς περὶ τοῦ υἱοῦ των ὡς παλαιὸς ἐγὼ ναυτικός καὶ συναντήσας πρὸ καιροῦ αὐτόν, θὰ ζητήσω ἔπειτα μέρος τι νὰ κοιμηθῶ. Αὐριον δὲ τὴν πρωΐαν ἔρχεσθε καὶ σεις, ὁμιλεῖτε περὶ ἐμοῦ δι' ὀνείρου τινός, ἐνθαρρύνετε αὐτοὺς, καθιστᾶτε βεβαίαν τὴν ἐπάνοδόν μου, ὅτε προῖός ἀποκαλύπτομαι καὶ ἐγώ.»

Μετὰ τινὰς ἡπίας τῆς ἀδελφῆς παρατηρήσεις, ὑπερενίκησεν ἡ ἀκράδαντος ἐπιμονὴ τοῦ ἀδελφοῦ· συνεφώνησαν νὰ γείνη οὕτω, καὶ ὁ υἱὸς ἀπῆλθεν ἄγνωστος εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον.

Ἐγένετο δεκτός. «Δόξατέ μοι, εἶπε, μέρος τι νὰ κοιμηθῶ· αὐριον θέλω πλουσίως διὰ τοῦτο σᾶς εὐχαριστήτῃ. — «Εἶται ξένος, ἀκόμη καὶ χριστιανός, εἶπεν ὁ γέρων πατήρ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου! Θέλεις εὐρὴ εὐτελὲς ἐδῶ δειπνον, ἀλλὰ πλουσίαν ἀγάπην· μόνη δὲ εὐχαριστία σου καὶ ἀμοιβὴ εἰς ἡμᾶς, καὶ σήμερον καὶ αὐριον, εἶναι ν' ἀναπαυθῇς ὑπὸ τὴν πτωχὴν ἡμῶν στέγην, νὰ ἐγερθῇς δὲ τὴν πρωΐαν χαρμόσυνος.»

Ὁ υἱὸς κατενύγη. Ἀλλὰ γνήσιος τῆς μητρὸς του υἱός, ἐκράτησε ἔτι ἑαυτόν! Ἀντὶ νὰ ῥιφθῇ εἰς τοῦ πατρὸς τὸν λαιμὸν ἀντίστη ὑπερνικῶν τὴν ἐν τῷ στήθει φύσιν, ὡς

ἄλλοτε τὴν τρικυμίαν. Εἶπεν: «Εὐχαριστῶ.» Ἦθελε νὰ εἶπῃ περὶ τοῦ υἱοῦ τῶν, ὃν ἄλλοτε δῆθεν ἐγνώρισεν, ἀλλ' ἰδὼν ὅτι ἐντεῦθεν ὁ λόγος ἦτο ὀλισθηρὸς, ἀπέφυγε περὶ τούτου νὰ ὁμιλήσῃ τι· διηγήθη ὅτι ἦτο δερματέμπορος, ἤκουσε παρ' αὐτῶν συνήθεις τῶν γερόντων κατὰ τοῦ σήμερον βίου μομφὰς καὶ παράπονα, ὑπεκρίθη κάματον, προσεκλήθη ν' ἀναπαυθῇ.

Ἐδέχθη. Ἐκαληνύκτισε γλυκὺς τοὺς γέροντας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὑποδειχθὲν δωμάτιον τοῦ οἰκίσκου. Ἐκεῖ ἀνέπνευσεν. Ἦτο ἥσυχος. Κατῶρθωσε νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ. Μία καὶ τοῦτο ἴκη. Εἶχε συνεθισθῇ εἰς τοιοῦτους ἡρωϊσμούς. Αὖριον θὰ ἦνοιγε τὴν θύραν, παιδρὸς καὶ εὐκοσμος, θὰ ἐνεφανίζετο ἐνώπιόν τινος ὁ πάλαι προσφιλεὺς υἱός.

Ἰνα μὴ δώτῃ ὑπονοίας βραδύνων, ἤρχισεν ἐκδυόμενος, ἔλυσε καὶ ἐναπέθεσεν ἐπὶ τινος τραπέζης ζώνην τινὰ δερματίνην, εὐχαρίστησεν ἐνθερμος τὸν Θεόν, ἔσθυσε τὸ κηρίον καὶ κατεκλίθη.

Ἀλλ' ἡ ζώνη ἐκείνη ἐναποτιθεμένη ἐκρότησεν. Ἦχος γλυκὺς χρυσῶν καὶ πολλῶν κερματίων διέφυγεν.

Ἀστραπή, συνεπαγομένη κεραυνόν.

IV.

Ὅπισθεν τῆς θύρας ἦτό τις καὶ ἤκουσιν

Ἦτο ἡ γραῖα, ἡ μήτηρ τοῦ φιλοξενουμένου ἀγνώστου.

Εἰς τὸν ἔμπειρον αὐτῆς ὀφθαλμὸν ἡ διαφεύγουσα μορφή τοῦ ξένου, ἡ περὶ τοὺς τρόπους τοῦ ἀμφιταλαντευομένη καὶ πῶς βιαία παράστασις, ἄλλως τε καὶ συνήθως τις μάλιστα περὶ τοὺς ξένους περιέργεια τῶν θηλέων, διήγειραν τὴν προσοχὴν αὐτῆς· ἠκολούθησε κατασκοποῦσα τὸν ξένον μέχρι τῆς θύρας· ἀπὸ τινος ἔτι σχισμῆς διεῖδεν ἔσω. Εἶδε τὴν ζώνην, ἤκουσε τὸν χρυσόν. Ἡ ζώνη ἦτο βαρεῖα, τὰ ἐνδύματα τοῦ ἀνδρὸς καθαρῶτατα, ὁ βηματισμὸς τοῦ ὑπερήφανος· θὰ ἦτο πλουσιώτατος. Οὐδὲν πλέον. Ἐσβέσθη ἡ λαμπὰς, ἐπῆλθε σκότος.

Ἡ γραῖα ἔστη σιωπηλὴ καὶ σύννους ὀπισθεν τῆς θύρας. Διατί ὁ ξένος οὕτως ἐσιώπη καὶ ἐκρύπτετο σχεδόν, διατί κατέφυγεν ἐν μέσῳ τῶν πτωχῶν τούτων; Μὴ ἦτο ἐγ-

σίον; Βεβαίως θὰ ἦσαν χίλιαί λίραι. Ἀστραπή τις διήλθε τὸν νοῦν τῆς γράας, ῥιγὸς τι ἀπαίσιον διεπέρασε τὴν παλαιὰν καρδίαν.

Ἐφυγεν ἐκείθεν ὡς φοβηθεῖσα αὐτὴ ἑαυτήν.

ὑπάρχουσι θεάματα ὡς τὰ οἶνοπνεύματα. Ο ὕψαλμος πίνει αὐτὰ, ἡ δὲ καρδία μεθύει· ὁ μέθυσος μεταβάλλεται εἰς κτήνος, ὁ ἄνθρωπος ἐντεῦθεν εἰς θηρίον. Ἐνώπιον μιᾶς παρερχομένης περιχρύσου μετὰ εὐτυχῶν κληρονόμων ἀμάξης, ἐνώπιον ἐνὸς προδότου αὐλικοῦ τιμωμένου ὑπὸ τῆς ἐνοίας τοῦ ἡγεμόνος του, ἐνώπιον μιᾶς μοι χαλίδος βασιλικῶς διαπρεπούσης ὡς ἐκ τοῦ συζυγικοῦ τῆς Ἀμαλθείας κέρατος, ἐνώπιον βαρυτίμου ἀνακτόρου προελθόντος ἀπὸ σειρᾶς κακουργιών, ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ἀγριαίνεται, μεταλλάσσεται, ἐκθηριοῦται, ὡς ὁ ταῦρος ἐνώπιον ὑφάσματος ἐρυθροῦ. Αἱ μορφαὶ τοῦ κόσμου τούτου ἀποπνέουσιν ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀνέμους· Ἡ θεὰ τῶν τυραννικῶν ἀνακτόρων καὶ ἐγκλημάτων ἐγείρει τὴν τρικυμίαν τῶν ἐπαναστάσεων· ἡ ἀπαγγελία τοῦ Ἡροδότου ἐκίνει τὰ δάκρυα καὶ τὴν μεγαλόνοιαν τοῦ Θουκυδίδου· ὁ χειροκροτούμενος καὶ στεφόμενος ποιητὴς ἐγείρει εἰς ἥττονα στήθη κυματισμοὺς φθόνου· ἡ παρουσία τοῦ ἄρτου ἀνοίγει καὶ κατασείει τὸν στόμαχον τοῦ λαιμάργου, ἡ θεὰ χρυσίου πολλοῦ καὶ ὑπόπτου ἐγείρει εἰς πένητα καταιγίδα παθῶν. Ἐπειτα εἶναι αἱ βαθμίδες· εἰς βασιλεὺς ὑπὲρ τοῦ στέμματός του σφαγιάζει ἓνα λαόν· εἰς πρωθυπουργὸς ὑπὲρ μελαίνης ἀρχομανίας ναυαγεῖ ἐν ἔθνος· εἰς πτωχὸς ὑπὲρ τοῦ πλούτου δαλοφονεῖ ἐν ἄτομον. Φρικτὸν, ἀλλὰ γινόμενον. Εἶναι ὁ ἔμφυτος τῷ ἀνθρώπῳ ἔρως τῆς προόδου, ἀλλὰ μαινόμενος. Ἐτετα πρὸς τέλεσιν τῆς κακουργίας ὡς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιφαίνονται καὶ συντρέχουσιν αἱ στιγμαί. Ἰδιαίτεραί τινες συμπτώσεις ὅπου ἡ εἰμαρμένη γίνετα προαγωγὸς, ἂν ὅχι ἀνάγκη· ἡ ἀνεμοζάλη, εἶναι ἡ εὐμενὴς στιγμή τοῦ λύκου· ἀλλοίμονον εἰς τὰ πρόβατα! ἡ σκοτία εἶναι ἡ εὐμενὴς στιγμή τοῦ δολοφόνου· ἀλλοίμονον εἰς τὸ θῦμα! ἡ ἀναργυρία εἶναι ἡ εὐμενὴς στιγμή τοῦ τοκογλύφου· ἀλλοίμονον

εἰς τὸν πένητα ! τὸ ῥάσον εἶναι διπνεκῶς ἢ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ἐκφορὰν καὶ τὴν πλάκα εὐμένης στιγμή τοῦ ἱερέως· ἀλλοίμονον εἰς τοὺς πιστούς ! Ὁ λαὸς λέγει· « Ἡ εὐκαιρία γεννᾷ τὸν κλέπτην ». Ἡ σκοτία, ὁ ὕπνος, ἡ σιωπὴ, ἡ ἔρημος, εἶναι ἐμπνεύσεις καὶ μητέρες ἐγκλήματος. Ὁ διαβαίνων ἐν μέσῳ σκοτίας, ὁ διατελὼν ἐν ὕπνῳ, ὁ ζῶν ἐν μέσῳ κοιμωμένων, ὁ πλανηθεὶς εἰς ἔρημον, προκαλοῦσιν ἄγνωστόν τι ἐγχειρίδιον· ὑφίστανται ἐνέδραν.

Ἐδῶ συνῆλθον ὅλα· ἡ ὁσμὴ τοῦ χρυσαίου, ἡ σκοτία, ἡ σιωπὴ, ὁ ὕπνος, ἡ ἔρημος, ἐμέθυσαν, ἐτρικυμίσαν, διστεράτωσαν τὴν γυναῖκα. Ἡ γραῖα ἐγένετο τίγρις.

Ἦλθεν εἰς τὸν σύζυγον. Οὗτος ἦτο κατακεκλιμένος. « Ἐξύπνα ! » τῷ εἶπε· « Διατί ; — « Ἄκουσον ! » Διηγήθη εἰς τὸν γέροντα τὸν θησαυρὸν τοῦ ξένου, τὰς ἐντυπώσεις της, εἶτα προσέθηκε· « Μ' ἔρχεται μία ιδέα. — « Τί ; — « Εἶσαι σύμφωνος ; — « Εἰς τί ; — « Νὰ τὸν φονεύσωμεν ! »

Ὁ γέρων ἐσιώπησε κατάπληκτος. Ἡ μὴτηρ ἐπανελάβε « Κοιμᾶσαι. — « Καὶ ὅμως ὀνερεύεσαι σύ ! » Εἶπεν ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος.

Τότε ἤρξατο μεταξὺ τῶν δύο τούτων παλαιῶν παίδων παράβολος καὶ ἐλεεινοτάτης συζήτησις. Ἡ γραῖα ἔλεγεν· « Ἦτο νύκτα. Οὐδεὶς εἶδεν εἰσελθόντα αὐτὸν ἐδῶ. Ἦτο μόνος. Θὰ ᾔηται κακοῦργός τις ἀρπάσας διὰ δολοφονίας θησαυρούς. Εἶδα αὐτοὺς μὲ τὰ ὄμματά μου· πλέον τῶν χιλίων λίτρων. Προλαμβάνομεν τὸν νόμον· ἂν φύγῃ ἐδώθεν, θὰ ἀναβῇ εἰς τὴν λαιμητόμον. Ἡ θύρα εἶναι σχεδὸν ἀνοικτή. Οὐδὲν ὄπλον κρατεῖ μαζὴ του. Εἶδα αὐτὸν γυμνωθέντα. Μὴ χάνωμεν καιρόν. Αὔριον ἢ σύζυγος τοῦ Δημάρχου, θὰ ᾔηται τὰ φρόκαλα τῆς αὐλῆς μου ! »

Εἶπεν ἄλλα, ἄλλα, ἄλλα· φλογερά, μιανὰ, ἀπαίσια. Τὸ ἐγκλημα ἀγορεύει ὡς ὁ Δημοσθένης. Ἡ ἀρετὴ σιωπᾷ, ἀλλ' οὐδεὶς τοῦ Σατανᾶ εὐγλωττίτερος. Οἱ ἄγγελοι, τὰ ἄστρα καὶ ὁ μάϊος λαλοῦσι τὴν γλῶσσαν τῆς σιγῆς καὶ τῶν ἀρρήτων ὕμνων. Ἀλλ' ὁ χειμὼν ; Τὴν γλῶσσαν τοῦ κεραυνοῦ.

Ὁ γέρων εἶπε· « Δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ ! Διήλθομεν τόσους χρόνους ἐν εἰρήνῃ καὶ ἤδη εἰς τὸ γῆρας νὰ γείνωμεν φονεῖς ; Τὰ χρήματα ταῦτα, ἂν ἔτι τὰ λάβωμεν, θέλουσι

τοῦ τάφου μας ! Αὔριον, μεθαύριον, θ' ἀποθάνωμεν. Οὕτω πῶς θὰ ἐτοιμασθῶμεν ν' ἀντιμετωπίσωμεν τὸν Θεόν ; Μὲ τὸν φόνον ἔτι ἀχνίζοντα εἰς τὰς χεῖρας ; Δυστυχῆς, ἀποκοιμήσου ! Τὸ ἐγκλημα εἶναι δάνειον· θέλομεν ἴσως πληρώσῃ πικρότατα αὐτό. Φοβοῦ τὸν Θεόν. Σιωπᾷ, ἀλλὰ βλέπει· ἐκεῖνος γνωρίζει, ἐὰν τοιοῦτον διεπράττομεν ἐγκλημα, πόσον ἠθέλομεν σκληρῶς τιμωρηθῇ ! Σὲ διήλθεν ἀπὸ τὸν νοῦν τοιαύτη φοβερὰ ιδέα, ἐνῶ εἶναι νέος, ἐνῶ εἶναι ξένος, ὑπὸ τὴν στέγην μας μάλιστα ! — Ἐὰν ἔχῃ μητέρα ; »

Ἡ γραῖα ἔστη ἐπὶ στιγμήν. Εἶτα εἶπεν, μόλις ἀκουσθεῖσα. « Αἶ, εἶχα κ' ἐγὼ, ἀλλ' ἀπέθανεν ! »

Οὕτω συνεζήτουν οὗτοι καὶ ἐπάλαιον. Οἶμοι· ὁ ἔρως ἡ νηπιότης καὶ ἡ κακία δὲν ἔχουσιν ἀκοάς· Ἡ γραῖα, ὡς ὁ μαινόμενος, ἐπέμενεν. — Ἐτέρωθεν, εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιον, γλυκεῖαι στοργῆς συγκινήσεις διεκράτουν ἀνοικτὰ τὰ βλέφαρα τοῦ εὐσεβοῦς υἱοῦ. Ἀφίνετο πυρέσσων εἰς μυρίους ῥεμβασμούς, ἀγιωτέρους τῶν ὕμνων τοῦ Χερουβειμ, γλυκυτέρους τῶν μύρων τοῦ κρίνου. Περιπλανηθεὶς τόσους καὶ τόσους τόπους ἐπανῆλθε λοιπὸν εἰς τὴν πατρίδα· ἦτο ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην, ἐν μέσῳ τῶν γονέων του αὐτῶν, ζώντων. Προσῆλου τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς χρυσοῦχου ζώνης· ἔλεγεν· « Αὔριον, πρωῒν, θέλω καταθέσθαι εἰς τὰς χεῖρας τῆς μητρός μου τὰς ὀκτακοσίας αὐτὰς λίρας. Ποία χαρά ! Δύο θησαυροὶ ὑπὸ τὰ ὄμματά των, ὁ εἰς τοῦ ἄλλου πολυτιμότερος· ἐγὼ καὶ ὁ χρυσός, ὁ πλοῦτος καὶ ὁ υἱός των. Θὰ ἐορτάσωμεν ἡμέρας πολλὰς ὅλοι. Θὰ δώσω εἰς τὴν ἀδελφὴν μου τὸν ἀδαμάντινον ἐκείνον δακτύλιον· εἰς τὴν μητέρα μου πάλιν ἓν φίλημα. Θὰ ἔλθω εἰς γάμον. Θὰ ἐργασθῶ ἡσύχως, ἀσφαλῶς, τιμώμενος. Πόσον εἶμαι εὐτυχῆς, Θεέ μου ! » Δις, τρίς ἀνεσηκώθη νὰ μεταβῇ καὶ προσπέσῃ εἰς τὰ γόνατα καὶ τὸν λαιμὸν τῶν γονέων του· ἀλλὰ πάλιν ἐκρατήθη ἡ ψυχὴ τοῦ γενναίου ἔτι χθὲς τυχοθήρα. Ὑπὸ τοιούτους ἐγρηγορότους περικαλλεῖς ὀνείρους, μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐλιποθύμουν, ὡς ὑπὸ βαρύτατα ἀρώματα, αἱ αἰσθήσεις τοῦ ἐνα-

ρέτου ἀνδρός. Ὁ ὕπνος, μάγος καὶ δολοφόνος, ἐνίκησεν, ὑπέτρεμον δ' ἔτι τὰ βλέφαρα τοῦ κοιμωμένου πρὸ τῶν παρερχομένων καθ' ὕπνου ἰλαρῶν μορφῶν τῶν γονέων του, τῆς ἀδελφῆς, τῶν συγγενῶν, τῶν φίλων του συνευθυμούντων μὲ γέλωτας, μὲ ᾄσματα, μὲ χορούς. . .

Οὐδὲν τοῦ ὕπνου καὶ τῆς γυναικὸς ἀπατηλότερον.

VI

Πρὸ μιᾶς ὥρας ὁ ἀγαθὸς πατὴρ τοῦ ἀγνώστου ἀπεκοιμήθη καὶ αὐτός. Πεισθεὶς, ἢ μᾶλλον μετὰ πολλὰς ὁμιλίας καὶ ἀπειλὰς, ὑποθεὶς τὴν σιωπὴν τῆς γυναικὸς του ὡς συναίνεσιν, ἀπεκοιμήθη. Τὰ νήπια καὶ οἱ γέροντες, εἰθισμένοι καὶ γειτνιάζοντες πρὸς τὸ ἄρρωνον χάος ὅθεν ἦλθον καὶ ὅπου ἀπέρχονται, ἀποκοιμῶνται εὐκολώτατα.

Ἀλλὰ τὸ ἐγκλημα ἐγρηγόρει. Σιωπηλὴ ὡς ὁ τάφος, ζῶσα ὡς ἡ γέννα, ἐτοίμη ὡς ἡ αἰχμηρὰ λεπίς, ἡ γραῖα σύζυγος οὐδαμῶς τὰ βλέφαρα ἐκλείειν. Ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν κακουργίαν ἐγωῖσμός; ἴσως ἂν ὁ γέρον ἀπεδέχετο ἄσμενος τὸ ἀπαίσιον διανόημα τῆς γυναικὸς, ἡ παράφρων αὐτῆς κακία θὰ ὑπεχώρει, θὰ ἐδειλία, θὰ ἐσκέπτετο. Ἀλλ' ἡ ἄκαμptos ἄρνησις τοῦ συζύγου, ἡ ἄμεσος ἀντίστασις αὐτοῦ, ὁ ἥρεμος καὶ ἄφροντις ὕπνος του ὑποληφθέντα ὑπὸ ταύτης ὡς δεῖγμά τι ὅτι ἀδύνατον ἐθεώρει ὁ γέρον νὰ κατορθωθῇ τοιοῦτόν τι, ἐνέπνευσαν καταχθόνιον εἰς αὐτὴν θαρρὺς, ἐγωῖσμον ἐωσφόρου, σκεπτομένην ἂν κατάρθου νὰ γείνη βαθύπλουτος, τοῦ συζύγου ἀπρακτοῦντος, ἀγνοοῦντος, κοιμωμένου!

Νευρικὴ φορὰ ἔσυρεν αὐτὴν κάτω τῆς κλίνης. Ἔστη ὀρθία, μᾶλλον ἐπικλινῆς, μή τοι ὁ γέρον ἀρυπνισθῇ.

Ὁ δίκαιος ἀνεπαύετο ῥέγχων, ὡς ἡ γαλήνη φλοισβίζουσα.

Ἡ γυνὴ ἐστράφη, τὴν μορφὴν φέρουσα πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀγνώστου υἱοῦ. Ἡκροάσθη. Τί; Τὸν κόσμον ὅλον. Ὑπάρχει εἰς τὸ σκότος τὸ κάλυμμα τῶν ἀνθρωπίνων ὀφθαλμῶν, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν αὐτῷ ἀνεωγμένος καὶ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀοράτου. Οὐδεὶς ἐθεώρει αὐτὴν, ἀλλ' ἡσθάνετό τι ἐπ' αὐτῆς βαρύνον, ἀδιάλλακτον, ἀκατανόητον. Ἐπὶ τοῦ τοίχου, πρὸ πτωχῶν εἰκόνων, ἔκαιεν

ἀμυδρὰ κανδήλα. Ἐβημάτισεν ἡσυχῇ πρὸς αὐτὴν, ἐσβυσε τὸ φῶς ἐκεῖνο. Ἀνεκουφίσθη.

Ἀπὸ τοῦ φλεγομένου ῥικνοῦ μετώπου τῆς κατέπιπτε παγετώδης ἰδρώς. Ἀπαίσιος θρήνος ἀγωνιώσας ψυχῆς. Ἐνώπιόν της διέλαμπον ὡς φάσματα, αἵματα, στίλβων χρυτὸς, σπαρακτικὴ φωνή. Ἐπειτα ἥρεμία, ἔπειτα ἡμέρα, ἡμέρα ἐορτῆς, εὐτυχίας, χαρᾶς μαγικῆς. Ἐστράφη πρὸς τινὰ γωνίαν· ἐκεῖ εὗρίσκετο ἐγχειρίδιον, κάλλιστον. Ἡγεῖρε τὸν ἕνα πόδα, ἐκράτησεν αὐτὸν ἐπὶ στιγμὴν μετέωρον· εἴτα ἐχώρησεν ἐκεῖ. Ῥιγῶσα, τρέμουσα, φρικώδης, ἐλαφρὰ ὡς ἡ γαλῆ, βαρεῖα ἅμα ὡς ὁ μόλυβδος. Εὗρεν, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὸ ἐγχειρίδιον. Οὐδαμῶς προσέσχεν εἰς τὴν ἀκωκὴν καὶ τὴν λεπίδα, ἀλλ' ἡσθάνθη αὐτὸ εἰς τὴν σπασμωδοῦσαν χεῖρα ἀβαρὲς ὡς πτίλον, ὡς ἀέρα· ἀβέβαιον. Ἀφῆκε τοῦτο, κύψασα ἀνέλαβε σῶμά τι στρυφνὸν ὡς τὸ ἐγκλημα, βαρὺ ὡς ὁ φόνος· ἦτό τι. Πέλεκυς.

Ἦλθε πρὸς τὴν θύραν. Ἐστράφη, εἶδε τὸν γέροντα κοιμώμενον. Ἐφάνη αὐτῇ ὡς νὰ ἡγέρθη οὗτος καὶ τὴν εἶδεν. Ἀπάτη. Μετὰ τινὰ λεπτὰ ἀπέσεισε τὴν θύραν. Εὗρέθη ἀπέναντι τοῦ κοιτῶνος τοῦ ξένου. Τῇ ἐφάνη ὡς νὰ ἐσθέσθη ἔνδον φῶς τι. Ἀπάτη. Σῶμά τι πρὸ τῶν ποδῶν της μετὰ ταραχῆς διέφυγεν· ἡ καρδία τῆς γραΐας μονοῦ ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τὸν κατακυριεύσαντα τρόμον. Ἀλλ' ἦτο ἡ γαλῆ τοῦ οἴκου. Πρασινωποὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ σκότους ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλησαν ἐπὶ στιγμὴν καὶ ἡρανίσθησαν. Ἡ γραῖα, ὡς ἐρείπιον προαιώνιον κατασεισθὲν, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ τοῦ πελέκεως.

Ἐμείνεν ἐκεῖ ἐπ' ὀλίγον· ἐπανεῖδε τὸν κοιμώμενον σύζυγον καὶ τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀγνώστου, ἡ μήτηρ ἐν μέσῳ πατρὸς καὶ υἱοῦ. Ἐσυρεν ὀπισθὲν τῆς ἡμίκλειστον ἀφῆσασα τὴν θύραν τοῦ γέροντος καὶ ἐπροχώρησεν.

Ἦτο πρὸ τῆς θύρας τοῦ ξένου. Ἀπὸ τοῦ σώματός της ἄλλο τι δὲν ἡσθάνετο εἰμὴ τὸν πέλεκυν ὅστις κρατούμενος ἰσχυρότατα ἐφαίνετο ὡς νὰ συνεκολληθῇ μετὰ τῆς χειρὸς, ἄλλο τι δὲν ἤκουεν εἰμὴ τὴν παλλομένην ἔνδον, ὡς ἀφηνιάσαντα ἵππον, καρδίαν της, οὐδὲν ἄλλο ἐβλεπε εἰμὴ τὰ κα-

τατρέμοντα καὶ ἐπαλλήλως κτυπώμενα γόνατά της, ἦτο ἀπαίσια, φαντασματώδης, ἐλκεινή.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἤκούσθη διαβαίνουσα τὸν δρόμον ἐκείνον ἡ φωνὴ ἐκβεβαχ-
χενμένου ναύτου, πιθανῶς δύο. Ὡς πλοῖον
ναυαγοῦν ἐπὶ βράχων, φωνὰ ᾄδουσα παρα-
τόως, συγκεκομμένως, βραγχωδῶς, ἡ ἦχοι
μόνον, ἐκτύπησαν τὸν αἶρα, παρετάθησαν,
εἶτα ἐμακρύνθησαν, ἐλεπτύνθησαν, ἐσβέσθη-
σαν εἰς τὴν ἀπόστασιν καὶ τὸ κενόν.

Τὸ ἐνεδρεῦον θῆλυ ἀνεθάρρουν. Ὁ ἐνδον
κοιμώμενος ἄνθρωπος καὶ υἱὸς ἀνικινήθη,
μετιστρέφει ἐπὶ τῆς κλίνης.

(Τὸ πέλος εἰς τὸ ἐπόμενον φύλλον.)

Σ. Ν. Β.

ΧΙΛΠΕΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΦΡΕΔΕΓΟΝΔΗ

ΕΝ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΕΡΩΝΑ

ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΣΣΑΛΙΝΑΝ.

*Στιγμαία ἀναδρομὴ εἰς τὴν ἀρχαίαν
Γαλλικὴν ἱστορίαν.*

Ὅτι ἡ ἱστορία ἀδικεῖ ἐνίοτε, εἶνε ἀμφι-
σθετήσιμον, ὅτι ὅμως πολλάκις λησμονεῖ ἡ
παρατρέχει ὡς ἐπουσιώδης, ὅσα ἔπρεπε νὰ
στιγματίζῃ διὰ τῶν σκοτεινοτέρων χρω-
μάτων, τοῦτο εἶνε πιθανώτερον· διότι βλέ-
πομεν αὐτὴν καθιστῶσαν δημοτικὴν τὴν
κανίαν ἐνὸς ἀτόμου ἔθνους ἐπιφανοῦς καὶ
ὅμως λησμονοῦσαν τὴν στιγματίσιν ἄλλων
ἀθιμιουργιῶν πολλῶ ἀποτροπαιοτέρων.

Ὁ Νέρων!

Ἴδου ἡ λέξις εἰς τὴν ἐκφώνησιν τῆς ὀ-
ποίας ἀνατριχίᾳ ὁ ἀκούων, ἰδοὺ τὸ μοι-
ραῖον κάτοπτρον, ὅπερ παρουσιάζει ἡ ἱστο-
ρία πρὸς κατοπτρισμὸν τῶν ἐγκλημάτων
τῆς ἀνόμου τυραννίας, ἰδοὺ ἡ μυσὰρὰ τῆς
Μεδούσης κεφαλῇ, τὸ εἰδεχθῆς τῆς αὐθαιρε-
σίας καὶ αἱματοχυσίας μορμολύκειον· καὶ ὁ
μὲν, ἂν τις συναντήσῃ ἐν τινὶ ἀποκρῶφι καὶ
μικρᾷ γωνίᾳ τῆς ἱστορίας τὸ ὄνομα Χιλ-

πέρικος ἢ Φρεδεγόνδης, ἐπιπόλαιον ἀπλοῦ
διαβάτου ῥίψας βλέμμα θὰ διέλθῃ, ὡς δι-
έρχεται ἀδιαφόρως, ὁ ὄρων τὸν ὑπὸ τὴν
πέτραν ἀφκνῇ πως· ἀλλ' ἰοδόλον σκορπίον
καὶ ἀποφεύγων τὸν ἐπιδεικνύοντα τὴν πο-
λύχρουν αὐτοῦ κέρκον ἐπιθετικόν, ἀλλ' ἦτ-
τον κινδυνωδέστερον τοῦ σκορπίου ὄφιν.

Δύναται τις νὰ εἴπῃ μετὰ τόλμης ὅτι ἡ
ἱστορία ἠδίκησε παρασιτήσασα τὸν Νέρωνα
ὡς τὸν ἀποτροπαιότερον τῶν δυναστῶν καὶ
τὴν Μεσσαλίαν, ἢ τὴν Ποππαίαν ὡς τὰς εἰ-
δεχθεστέρας Μεδούσας τῶν θρόνων, ἐν ᾧ λε-
γεῖντες ὀλόκληροι σιδηροκαρδίων Νερώων
καὶ Μεσσαλινῶν προήλασαν πρὸ αὐτῆς ἀγε-
ρώχως, ἀφηγούμενοι ὅσα ἐβυσσοδόμησαν κα-
τὰ τῆς ἀρετῆς, ὅσα ἐσκευώρησαν ὑπὲρ τῶν
κτενωδῶν τέρψεων καὶ τῶν αἰμοχαρῶν πα-
θῶντων. Βεβαίως ἐν τῷ αἰγλήεντι κατό-
πτρῳ τῆς μεγάλης ποτὲ Ῥώμης ἐσωπρί-
ζονται ζωηρῶς οἱ φιλόδημοι καὶ Ῥωμαῖοι-
λεῖς Κεγκιννάτοι, οἱ μεγάθυμοι καὶ φιλε-
λεύθεροι Βροῦτοι, οἱ εὐσυνειδήτοι καὶ λεον-
τοκάρδιοι Δεντάτοι καὶ Κάσσιοι, ἀλλὰ σύν-
αμα διαφαίνονται ἀπαίσιαι κηλίδες, αἱμα-
τηρὰ στίγματα, δίκην ἀμούσων παραφω-
νιῶν ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ ἐκείνῃ ἁρμονίᾳ. Ὁ
Τιβέριος, ὁ Καλιγόλας, ὁ Νέρων εἰσὶ δύσο-
μα ῥάκη ἐν τῷ πεποικιλμένῳ καὶ πολιτί-
μῳ τάπητι τῆς ἱστορίας, παράφωνοι οἰω-
γαὶ κυνῶν ἐν τῇ μελωδίᾳ τοῦ παρελθόντος.
Καὶ ἐν τούτοις πόσα τοιαῦτα ῥάκη μένου-
σιν ἀπαρατήρητα ἐν τῷ ἱστορικῷ αὐτῷ τά-
πητι διὰ τὴν μεμακρυσμένην αὐτῶν θέτιν!
πόσαι τοιαῦται παράχρηδοι παραφωνίαι
παρῆλθον ἀθόρυβοι, οὐδὲ τὴν ἀηδὴ αὐτῶν
ἤχῳ ἐπὶ πολὺ διατηρήσασαι!

Αἱ ἀθιμιουργίαι τοῦ Νέρωνος ἐλπνέουσι
φρίκην, διότι μειεδόθησαν ὑμῖν ἰωπαὶ καὶ
ἀχνίζουσαι ἔτι ὑπὸ τῶν ἱστοριογράφων, καὶ
ὁ Νέρων ἀναφανεῖς ἐπαλλήλως μητροκτόνος,
ἀδελφοκτόνος, σφαγεὺς συζύγων καὶ φίλων,
δικαίως ἐνομίσθη προσωποποίησις τοῦ ἐγ-
κλήματος, ἐνανθρώπησις τοῦ δηλητηρίου
καὶ τοῦ φασγάνου. Ἡ Ἀγριππίνα, ἡ Ποπ-
παία, γυναιὶ ἀνθρωπισμοῦ, ἀνέβησαν τὴν
λαιμητόμον, ἣν ἡ ἠθικὴ ἔστησεν ἐν τῇ ἱ-
στορίᾳ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν αὐστηρῶν αὐτῆς
ποινῶν. Καὶ ἐν τούτοις ἴσως ἀπέναντι ἄλ-
λων τινῶν βδελυγμάτων, ἀσχημονησάντων